

KIRSAL TURİZM KAPSAMINDA YEREL HALKIN BEKLENTİLERİ: ISPARTA KUYUCAK LAVANTA VADİSİ ÖRNEĞİ¹

Utku ONGUN²

Bekir GÖVDERE³

Levent KÖSEKAHYAOĞLU⁴

ÖZET

Isparta İlinin Keçiborlu İlçesi'ne bağlı Kuyucak Köyü'ndeki Lavanta Vadisi son yıllarda yerli ve yabancı turistlerin ilgisini çekmiştir. Köyün çok fazla talep görmesinin kırsal turizm faaliyetleri içerisinde yer alan lavanta vadisinin önemli olduğu görülmektedir. Ayrıca Isparta ve yakın illerde bulunan tarihi, kültürel ve doğal çekiciliklere sahip destinasyonların, turistlerin köyü ziyaret etmelerinde önemli bir etki olarak görülmektedir. Bu çalışmada, Göller Bölgesindeki: Kuyucak kırsalında görsel güzellikleri ile yurt içi ve yurtdışı turistler için ilgi odağı olan lavanta vadisinin kırsal turizm açısından önemi üzerinde durulmuş ve kırsal halka katkıları irdelenmiş amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, kırsal turizm açısından lavanta vadisinin sahip oldukları potansiyel ve uygulanabilecek turizm faaliyetlerini içeren bir kaynak taraması yapılmıştır. Köyde, yılın değişik tarihlerinde yerel halkla görüşmeler yapılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden görüşme ve gözlem tekniğine başvurulmuştur. Nitel araştırma yöntemlerinden derinlemesine görüşme tekniği kullanılmış. Veri toplama aracı olarak formlar kullanılmıştır. İlk formda görüşmeye katılan kişilerin demografik özelliklerini kapsayan sorular yöneltilmiştir. İkinci formda ise yarı yapılandırılmış soruları içeren görüşme formu kullanılmıştır. Sonuç olarak Kuyucak köyünün sorunları, köyünün tanıtımı ile yerel halkın turizmden beklentileri hakkında yeterli düzeyde yanıtlar alınmış ve bu yanıtlar çerçevesinde gerekli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Isparta-Kuyucak, Kırsal Turizm, Lavanta Vadisi, Yerel Halk.

JEL Kodu: 013-015

Geliş **Submitted** 03.02.2018

Kabul **Accepted** 29.03.2018

¹5-7 Ekim 2017 tarihinde Süleyman Demirel Üniversitesinde gerçekleştirilen 2. Uluslararası İktisadi ve İdari Perspektifler Kongresi'nde sunulan "Expectations of Local People Within The Scope of Rural Tourism: The Case of Isparta Kuyucak Lavender Stream" İsimli özet bildirinin genişletilmiş halidir.

²Dr. Öğr. Üyesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İsmail Akın MYO, Otel Lokanta ve İkram Hizmetleri Bölümü, utkuongun@mehmetakif.edu.tr. Orcid:0000-0002-0722-6382

³Prof. Dr. Süleyman Demirel Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü, bekirgovdere@sdu.edu.tr. Orcid:0000-0002-7923-2183

⁴Prof. Dr. Süleyman Demirel Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü, leventkosekahyaoglu@sdu.edu.tr. Orcid: 0000-0002-5466-5396

EXPECTATIONS OF LOCAL PEOPLE WITHIN THE SCOPE OF RURAL TOURISM: THE CASE OF ISPARTA KUYUCAK LAVENDER STREAM

ABSTRACT

The Lavender Valley in Kuyucak village of Keçiborlu district of the province of Isparta has attracted the attention of local and foreign tourists in recent years. It is seen that the lavender valley which is included in the rural tourism activities is very important in the recent increasing touristic demand to visit the village. It is also seen that destinations with historical, cultural and natural charms in Isparta and nearby provinces are important factors on tourists visiting the village. In this study, it was aimed to investigate the importance of rural tourism in Lavender Valley, which is located in Kuyucak village of the Lakes Region and is a center of interest for domestic and foreign tourists due to its visual beauty. It was also aimed to study contributions of rural tourism to rural people in Kuyucak. In line with this aim, a literature review has been done on the potential of lavender valley in terms of rural tourism and the tourism activities that can be implemented in the village. Interviews were held with the local people living in the village at different times of the year. Interview and observation techniques were applied as a qualitative research method. In-depth interviewing technique was used in qualitative research section. Two forms were used as data collection tools. In the first form, questions were asked about the demographics of the interviewees. In the second form, an interview form containing semi-structured questions was used. As a result, sufficient answers were taken about the problems of the village of Kuyucak, the promotion of the village and the expectations of the local people about tourism. Necessary policy suggestions were presented within the framework of these answers.

Keywords: Isparta-Kuyucak, Rural Tourism, Lavender Stream, Local People.

JEL Code: 013-015

GİRİŞ

Kırsal alanların kalkınmasında kırsal turizm önemi her geçen gün bir kat daha artmaktadır. Değişen turistik eğilimlere paralel olarak turizm anlayışı alternatif turizmlerden biri olan kırsal turizme doğru kaymaya başlamıştır. Yaşam koşullarının iyileşmesi, ekonomik gelirlerin, ekolojik beslenmeye olan ilginin, doğa ve doğal yaşama olan ilginin artması gibi nedenlerden dolayı kırsal turizme olan ilgi artmıştır.

Isparta ili, özellikle alternatif turizm türleri içerisinde yer alan kırsal turizm potansiyeli açısından oldukça zengin çeşitliliğe sahip illerden birisidir. Geniş bir kırsal alana sahip olması nedeniyle doğal alanlarda yapılabilecek aktiviteler de fazladır. Isparta İli denilince akla bazı ürünler gelmektedir. Bu ürünlerin biri de lavantadır. Isparta İline bağlı Keçiborlu İlçesinin Kuyucak Köyü lavanta üretimi açısından Türkiye’de ilk sırada olmasından dolayı, bu avantajı kendi lehine çevirmiş ve gerek lavanta ürünlerinden gerekse lavantayı turizm ürün çeşitliliği içerisinde katarak yerel halk için ekonomik gelir yaratabilme olanağı sağlamıştır. 2015 yılından beri, Isparta’da turizmin tüm yıla yayılması amacıyla sürdürdüğü çalışmalar kapsamında lavanta, turizm ürün çeşitliliği kapsamına girmiş ve her yıl yerli ve yabancı turistleri Kuyucak Köyüne çekmeyi başarmıştır.

Lavanta, Kuyucak Köyü için önemli ölçüde ekonomik girdi yaratan bir üründür. Bu ürün, ekonomik girdi yaratmanın yanında turizm açısından da ürün çeşitliliği kapsamına dahil edilmesiyle birlikte, yerel halk için bir kalkınma modeli oluşturmuştur. Ayrıca, bu durum, sürdürülebilir tarım için de önemlidir. Çünkü lavanta bitkisi, minimum düzeyde suya ihtiyaç duyması nedeniyle sulu tarım alanları dışındaki kıraç topraklarda yetişebilmektedir.

Bu araştırmada, lavanta tarımının yanı sıra kırsal turizm ürünü olarak da markalaşması, turizm açısından lavanta tarlalarının sahip olduğu potansiyel, uygulanan turizm faaliyetlerinin ve lavantanın Kuyucak Köyü için katkılarının neler olduğunun incelenmesi amaçlanmıştır. Birincil veri olarak nitel araştırma yöntemlerinden gözlem ve görüşme tekniği, ikincil veri olarak da geniş kapsamlı kaynak taramasından faydalanılmıştır. Elde edilen veriler sonucunda, Kuyucak köyünün yurtiçi ve yurtdışında tanınırlığında artış, lavanta sayesinde markalaşmış olan köyün yerel halkının refah düzeyleri, köydeki altyapı ve üst yapıda gözle görünür bir iyileşme sağladığı tespit edilmiştir.

1.KURAMSAL ÇERÇEVE

Son yüzyılda kontrolsüz bir biçimde gelişen şehirleşmeyle birlikte doğa tahribatlarında artış ve fiziksel çevre koşullarındaki bozulmalar göze çarpmaktadır. Bu olumsuzluklar insanları negatif yönde etkilemekte ve insanın doğa ile olan bağını zayıflatmaktadır (Torun, 2013: 32). Hızlı şehirleşmeyle birlikte kırsal alanların rekreasyon çekiciliği artmakta ve şehirli nüfusun kırsalda gerçekleştirebileceği etkinlikler çeşitlenmektedir (Ukav, 2014: 17). Kırsal alanlara olan ilgi, beraberinde, kırsal turizm olgusunu yaratmıştır. Kırsal turizm “*kırsal alanlarda gerçekleştiren turizm türüdür*” şeklinde ifade edilebilir (Soykan, 1999: 68).

Kırsal turizm, kendine özgü otantik özellikleri bünyesinde barındıran, bisiklet ve/veya at binme, avcılık, yürüyüş gibi etkinliklerin kırsal alanlarda yapılabileceği tüm turizm

faaliyetleri kapsamaktadır (Cengiz ve Akkuş, 2012: 64). Kırsal turizmin hareket noktası doğaya ve ekolojik ürünlere duyulan ilgidir. Ayrıca kırsal alana özelliklerine göre yapılan aktivitelerin sayısını arttırmak mümkündür (Köroğlu ve Köroğlu, 2006: 234).

Bir bölgede kırsal turizmin gelişebilmesi için aşağıda belirtilen bazı unsurların olması gerekmektedir (Baykal ve Toprak, 2010: 61);

- Kırsal yerel halkın kırsal turizmi istemesi ve gelen turisti sevmesi,
- Kırsal alana ulaşım kolaylığı
- Doğal kaynakların çeşitliliği ve bu kaynakların korunmuş olması,
- Yerel kültürel mirasın zenginliği ve otantiği,
- Alt yapı hizmetlerin yeterli olması,
- Kırsal yerleşkenin geleneksel görünümüne sahip olması ve
- Güvenli bir ortam olması gerekmektedir.

Kırsal turizmin başarılı olması için, öncelikle, yerel halkın bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca yerel halkın kırsal turizmi benimsemesi ve kırsal turizm faaliyetlerine karşı olumlu bir tutum içerisinde olmaları gerekmektedir. Bu amaçlara yönelik yerel halka eğitim programları düzenlenmeli ve yerel halkın girişimciliği teşvik edilmelidir. Kısaca özetlemek gerekirse, turistlerin turizm tercihlerinde meydana gelen değişimler sonucunda kırsal turizme olan ilgileri artmaktadır. Bu ilgi beraberinde bölgelerdeki kırsal turizm potansiyellerini de ortaya çıkarmıştır. Kırsal turizm kırsal alanlarda gerçekleşmesi nedeniyle, kırsal alanlardaki yerel halka başta ekonomik olmak üzere sosyo-kültürel katkılar sağlamaktadır.

Türkiye’de gerçekleştirilen kırsal turizm ve yerel halkla ilgili çalışmalarla bakıldığında son yıllarda önemli bir artış olduğu görülmektedir. Muhacir ve Özdemir (2017), Ayazlar (2017), Denk ve Mil (2016), Güney ve Göller (2016), Eren ve Aypek (2012), Uçar ve arkadaşları (2012), Ertuna ve arkadaşları (2012) literatüre katkı sağlamışlardır. Nitel ve nicel olan bu çalışmalarda, şayet yerel halk turizmi olumlu olarak algıladığında bölgedeki turizm faaliyetlerine katılma istekleri de artmaktadır sonucuna ulaşılmıştır.

1.1. Isparta İli ve Alternatif Turizm Türleri

Akdeniz Bölgesi’nde Göller Yöresi olarak adlandırılan bölgede yer alan Isparta, sahip olduğu coğrafi özellikler, uygun iklim yapısı, tarihi ve kültürel mirası ile alternatif turizm türleri için önemli bir potansiyel barındırmaktadır (Türkoğlu vd., 2005; Durgun, 2006; Özdemir, 2008; Nayır, 2009; Korkmaz ve Başkalkan, 2011, Ongun vd., 2015; Bilgiç vd., 2016).

Isparta il ve ilçelerdeki belediye ve bakanlık belgeli otellerde toplam 1.719 oda ve 3.672 yatak kapasitesi mevcuttur. 2016 yılı içerisinde 367.240 konaklama yapılmıştır (<http://www.ispartakulturturizm.gov.tr>). Isparta il ve ilçelerinde çok çeşitli alternatif turizm türleri mevcuttur. İl sınırları içerisinde bulunan; Psidia Antiokheia Antik Kenti, Atabey Ertokuş Medresesi, Eğirdir Dünder Bey Medresesi, Kutlubey (Ulu) Camii, Isparta Müzesi, Yalvaç Müzesi, Süleyman Demirel Demokrasi ve Kalkınma Müzesi, Prof. Dr. Turan Yazgan Halı ve Kilim Etnografya Müzesi, Kovada Gölü Milli Parkı, Eğirdir Gölü, Yazılı Kanyon turistik açıdan önemli yerlerdir (Ongun vd., 2015).

Eğirdir ve Yalvaç ilçeleri Sakin Şehir statüsünde olup, doğal, tarihi ve kültürel değerlere sahip pek çok alternatif turizm türlerini içerisinde barındırmaktadırlar. Bu bölgede olta balıkçılık, yürüyüş, dağ tırmanışı, yelkencilik, kuş gözlemciliği, foto safari, yamaç paraşütü, bisiklet ve buna benzer kırsal turizm aktivitelerini yapmak mümkündür. Mağara turizmi, göl turizmi, kayak turizmi, inanç turizmi, kültür turizmi ve kırsal turizm türünü de il ve çevresinde yapmak mümkündür. Turizm ürün çeşitliği içerisine giren gül ve lavanta bitkilerinin de yerel halka ek gelir kazanma fırsatı sunması açısından önem arz etmektedir.

1.2. Kuyucak Köyü

Isparta'ya 47 kilometre uzaklıkta olan Kuyucak köyünün nüfusu yaklaşık 250 kişidir. Torosların eteğinde yüksek bir tepeye kurulmuş, etrafındaki yamaçların ve ovaların çoğu lavanta tarlalarıyla çevrili şirin bir köy olan Kuyucak'ta evler kerpiçtendir. Kıraç ve susuz arazileri yüzünden yıllar önce göç vermeye başlayan Kuyucak Köyü'nün kaderi 2015 yılında kırsal turizm ile tersine dönmüş durumdadır. Turistlerin yavaş yavaş farkına vardığı bu köy lavantalarıyla dikkat çekmektedir. Bir lavanta cenneti olan köy, doğal güzelliğini, hatta ekonomisinin ciddi bir bölümünü lavantadan elde etmektedir. Kuyucak köyü; Ankara, İstanbul, İzmir, Afyon, Eskişehir, Denizli ve Antalya illerini birbirine bağlayan D-650 karayoluna 9 km uzaklıkta, Isparta Süleyman Demirel Havaalanı'na 20 km, Denizli Çardak Havaalanı'na 83 km, Antalya Havaalanı'na ise 170 km uzaklıktadır (Bilgiç vd., 2016: 616).

Köyün lavanta üreticisi olarak markalaşması, mevcut istihdam, göç ve kalkınma problemlerinin çözülmesine katkıda bulunulması ve alternatif iş kaynakları oluşturularak gelir elde amacıyla T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ve Anadolu Efes ortaklığı ile yürütülen Gelecek Turizmde Proje çağrısına Keçiborlu Yardımlaşma Dayanışma ve Eğitim Derneği, Keçiborlu Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği ve Kuyucak Muhtarlığı ortaklığında sunulan proje kabul olmuştur (Bilgiç vd., 2016: 616). Proje kapsamında bir kooperatif kurulmuş, köydeki kadınlara ve genç nüfusa

dokuz ayrı dalda Ocak – Haziran 2016 tarihleri arasında, uzmanlarca eğitim verilmiştir. Verilen eğitimler şunlardır: Aromatik bitki yetiştiriciliği, ev pansiyonculuğu, kırsal turizm etkinlikleri, işletmelerde hijyen, satış görevlisi, girişimcilik, kooperatifçilik, diksiyon ve alan tanıtımı eğitimidir. Bu eğitimlerle yerel halkın bilinçlendirilmesi amaçlanmıştır. Lavanta Kokulu Köy Projesi ile Türkiye’de farklı bir turizm kültürünün oluşmaya başladığı ve sürdürülebilir turizm ile yerel kalkınmanın önünü açmanın mümkün olduğu ortaya çıkmıştır (Erdil, 2017).

Turizmi destekleyici ürünler açısından lavanta bitkisinden elde edilebilecek ürünler arasında: lavanta balı, lavanta çayı, lavantalı Türk kahvesi, lavanta dondurması, lavantalı gözleme, lavanta kesesi, lavanta demeti, lavantalı bebek, lavanta yastığı, lavanta yağı, lavanta sabunu, lavanta kolonyası, lavanta kremi, lavanta reçeli, lavantalı kurabiye, lavantalı muhallebi satışı yapılmaktadır. Ayrıca yöresel yufka, yöresel muhacir ekmeği, yöresel (köy) bulguru, yöresel köy ürünleri ve örgü işleri satışıyla da yerel halk ekonomisini güçlendirebilir ve lavantayı turizmle bütünleştiren yerel halk ekonomilerine katkı sağlayarak sosyal yapıları üzerinde önemli dönüşümler sağlayabilir (Ongun vd., 2017: 865).

Dünyada lavanta turizmi açısından örnek olan Provence Bölgesi, Fransa’nın güneydoğusunda yer alır. Akdeniz’e kıyısı olan bu bölge, 19. YY itibariyle lavantanın başkenti unvanını almış ve çoğu yerinde lavanta halen yetiştirilmektedir. Avrupa Birliği ülkeleri vatandaşları için en popüler 10 destinasyondan biri Provence-Alpes-Cote d’Azur Bölgesi’dir. Provence Bölgesi Turistik Potansiyeli Bölgede tarihi, turistik, doğal ve kültürel açıdan öne çıkan şehirler Marsilya, Aix-en-Provence, Arles, Avignon, Saint-Tropez, Verdon; doğal değerler ise Luberon Bölgesel Doğal Yaşam Parkı, Lavanta ve Lavanta Müzeleridir. Bu değerler etrafında gelişen alternatif turizm faaliyetleri yürüyüş, atlı yürüyüş, bisiklet, su sporları, tırmanma, kanyon geçişi, golf, balıkçılık, foto safari olarak belirtilebilir. Lavanta odaklı fotoğraf çekimleri bölge genelinde yapılırken; dağ, kanyon, akarsu ve göl gibi farklı coğrafi oluşumları sınırları içinde barındıran Verdon şehrinde sayılan turizm faaliyetlerinin tamamı yapılmaktadır. Lavanta bahçeleri etrafında bisiklet ve yürüyüş aktiviteleri yoğun olarak yapılmaktadır. (Bilgiç vd., 2016: 615).

2. ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ

Araştırmanın metodolojisi kısmında araştırmanın amacı, yöntemi, evreni ve bulgulara yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, lavantanın tarımın yanı sıra kırsal turizm ürünü olarak da markalaşması, turizm açısından lavanta tarlalarının sahip olduğu potansiyel, uygulanan turizm faaliyetlerinin ve lavantanın özelde Kuyucak Köyü genelde Isparta ili için katkılarının neler olduğunun incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, araştırmacıların bölge sınırları içerisinde yaşaması nedeniyle, 2015, 2016 ve 2017 yıllarında özellikle Haziran ve Temmuz aylarında Kuyucak Köyü'ne on dokuz kez ziyarette bulunulmuş, yerel halkla görüşmeler ve yerinde gözlemler gerçekleştirilmiştir.

2.2. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak nitel araştırma yöntemlerinden derinlemesine yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmacıların bölge sınırları içerisinde yaşaması nedeniyle, özellikle Haziran ve Temmuz aylarında (2015, 2016 ve 2017 yıllarında) köyde gözlem ve görüşmeler gerçekleştirmişler ve gerekli notları tutmuşlardır. Haziran 2017 yılındaki gözlem ve görüşmelerde Köy Muhtar'ından görüşme yapabileceğimiz kişilerin bilgileri temin edilmiştir. Temmuz 2017'de ise, kartopu örneklem yöntemiyle belirlenen 20 farklı katılımcı ile derinlemesine görüşme gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmelerin her biri yaklaşık 50 dakika sürmüştür. Görüşmeler ses kaydına alınmış ve zaman zaman araştırmacıların biri tarafından notlar tutulmuştur. Kayıtlar metne aktarılarak analiz edilmiştir.

Nitel araştırma yöntemlerinden derinlemesine görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme tekniğinde veri toplama aracı olarak iki ayrı form oluşturulmuştur. Birinci formda görüşmeye katılan kişilerin demografik özelliklerini kapsayan, ikinci formda ise yarı yapılandırılmış sorular sorulmuştur. İkinci formdaki yarı yapılandırılmış sorular aşağıdaki şekilde oluşturulmuştur.

- 1- Kırsal turizm denilince ne anlıyorsunuz, kırsal turizmden beklentileriniz nelerdir?
- 2- Köylüler gelir getirecek ne gibi ürünler satmaktadır?
- 3- Gelen ziyaretçiler kırsal turizm kapsamında köyde ne gibi faaliyetler yapılabilmektedir?
- 4- Köyde konaklama yapılabilecek tesisler yeterli midir, köyün sorunları nelerdir?
- 5- Köyün kırsal turizm açısından tanıtımı yeterli midir?

2.3. Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evrenini Isparta İl'inin Keçiborlu İlçesi'nin Kuyucak Köyü'nde ikamet eden yerel halk oluşturmaktadır. Örnekleme ise görüşmeyi kabul eden 20 kişiden oluşmuştur. Katılımcılara bu araştırmanın önemi ve amacı anlatılarak, görüşme için randevu alınmıştır. Kartopu örneklemeyle belirlenip görüşme yapılan kişilerin, Kuyucak Köyü'ndeki kırsal turizmin gelişim süreci hakkında derinlemesine bilgisi olanlardan oluşması, verilerin geçerlik durumunu yükseltmektedir. Görüşmeye katılanlara K1, K2, K3,....., K20 şeklinde kodlama yapılmıştır. Bu kişiler: K1 (Muhtar - Emekli Öğretmen), K2 (Ziraat Yüksek Mühendisi), altı kişi ise ev pansiyonculuğu yapan, beş kişi ise köyde esnaflık yapan ve yedi kişi yerel halktan oluşmaktadır. Öncelikle ilk görüşme Muhtar'la gerçekleştirilmiş olup daha sonraki görüşme muhtarın önerdiği kişiyle gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler bu şekilde önerilen kişilerle devam etmiştir. Görüşme zamanı ve yeri için randevu alınarak, görüşmecinin uygun olabileceği zamanın seçilmesine özen gösterilmiştir. Temmuz ayının hafta sonları ziyaretçi sayısının yoğun olması nedeniyle, genellikle görüşmelerin hafta içi olmasına özen gösterilmiştir. Ayrıca görüşmenin uygun bir mekanda gerçekleşmesi için görüşülecek yer önceden ayarlanmıştır. Alandaki sorunların belirlenmesinde ve yarı yapılandırılmış görüşme formunda yöneltilen sorulara alınacak cevapların belirli bir doygunluğa eriştiği düşünüldüğünde, görüşme yapılan kişi sayısı araştırmacılar tarafından yeterli bulunmuştur. Alanda yanlı bir seçimle hareket etmemek için, farklı fikir ve düşüncedeki insanlara erişilmesi amaçlanmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Demografik Özellikler

Katılımcıların demografik özellikleri Tablo 1'de görüldüğü üzere, 23'lü yaşlardan 67'li yaşlara kadar değişiklik gösterse de genelde orta yaşlı olup, yaş ortalaması yaklaşık 43'dür. Katılımcılar; ev hanımı (% 10), işçi (% 10), memur (% 5), emekli (% 10), çiftçi (% 35), esnaf (% 25) ve muhtar (% 5) gibi çeşitli meslek grubuna aittir. Araştırmadaki katılımcıların 12'si erkek (% 60), sekizi ise kadındır (% 40); dördü bekar (% 20), 16'sı ise evlidir (% 80). Araştırmaya katılanların eğitim durumlarına bakıldığında bir katılımcının lisansüstü (% 5), dört katılımcının lisans mezunu (% 20), bir katılımcının önlisans (% 5), sekiz katılımcının lise mezunu (% 40), altı katılımcının ilköğretim mezunu (% 30) olduğu görülmektedir. Ayrıca yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bulgular betimsel olarak aktarılmıştır.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özellikleri

Katılımcılar	Mesleği	Cinsiyeti	Eğitim Durumu	Yaşı	Medeni Durumu
K1	Köy Muhtarı	Erkek	Lisans	63	Evli
K2	Memur	Erkek	Lisansüstü	35	Evli
K3	Memur Emeklisi	Erkek	Lise	67	Evli
K4	Çiftçi	Erkek	İlköğretim	49	Evli
K5	İşçi	Kadın	Lise	26	Bekar
K6	Çiftçi	Kadın	İlköğretim	33	Evli
K7	Esnaf	Erkek	Lisans	60	Evli
K8	Emekli	Kadın	Lise	53	Evli
K9	Ev Hanımı	Kadın	İlköğretim	46	Evli
K10	Çiftçi	Kadın	Lise	24	Bekar
K11	Çiftçi	Kadın	Lisans	30	Bekar
K12	Esnaf	Erkek	Lisans	43	Evli
K13	Esnaf	Erkek	Önlisans	30	Evli
K14	İşçi	Erkek	Lise	23	Bekar
K15	Ev Hanımı	Kadın	İlköğretim	47	Evli
K16	Esnaf	Erkek	Lise	49	Evli
K17	Çiftçi	Erkek	İlköğretim	40	Evli
K18	Çiftçi	Erkek	Lise	44	Evli
K19	Esnaf	Kadın	Lise	40	Evli
K20	Çiftçi	Erkek	İlköğretim	63	Evli

3.2. Bulgular

İlk olarak “Kırsal turizm denilince ne anlıyorsunuz, kırsal turizmden beklentileriniz nelerdir?” şeklinde bir soru yöneltilmiştir. Katılımcılar bu soruya genelde “yurtdışından ziyaretçilerin köyümüzdeki lavanta tarlalarında fotoğraf çekmesi” şeklinde cevap vermişlerdir.

Katılımcı 20 “...şehirden gelenler köyümüze hayran kalmaktadırlar. Şehirden gelenlerin köylerde gezmesi, buralarda bir kalabalık oluşturması ve bu sayede köylüye bir gelir bırakmasına kırsal turizm denir.”

Katılımcı K2 “Yerel halka verilen eğitimler sonucunda, lavantanın korunması konusunda üreticiler bilinçlendirildi. Gelir kaynakları lavantadan olan köylüler lavantaya sahip çıkmaya başladı ve köye geri dönüşler yaşanmaya başlandı.” Katılımcı K15 bu soruya “insanların köyleri gezmesi” şeklinde cevap vermiştir.

Araştırmaya katılanların çoğunluğu kadınların el işi ürünleri ya da doğal yiyecek ürünlerini satarak para kazandıklarını ifade etmektedirler. Lavantanın korunması konusunda üreticilerin bilinçli olduğu ve gelir kaynakları lavanta olan köylüler lavantaya daha fazla sahip çıkmaya başladığı anlaşılmıştır.

Tablo 2: Kırsal Turizm Kavramının Algısının Kodlanması

Soru	Alıntı	Kodlar	Temalar
Kırsal turizm denilince ne anlıyorsunuz?	İnsanların köyleri gezerek lavanta tarlalarında fotoğraf çekmesine kırsal turizm denir.	Kırsal alan Köy Gelir elde etmek Köyün tanınırlığı Göçü önlemek İstihdam artışı	Kırsal turizm Beklentiler

İkinci olarak “Köylüler gelir getirecek ne gibi ürünler satmaktadır?” şeklindeki soruya katılımcı K2 “köyde eğitimler verilerek Lavanta Kokulu Köy Kadın Girişimciler Kooperatifinin Kurulması sağlandı ve lavanta sezonunda kooperatif için oluşturulan dinlenme alanları, Yörük konseptine uygun kıl çadır ve satış alanlarında yöresel ürünlerin satışı sağlanarak özellikle kadınlara yeni gelir kapısının açılmış olduğunu” ifade etmiştir.

Katılımcı K1, “atıl durumdaki eski okul binasında tadilat işlemi yapılarak ekonomiye kazandırıldı ve kooperatifin çalışma ortamı kuruldu. Kooperatif binasının yan tarafına üzeri kargı ile örtülü dinlenme alanı oluşturuldu. Kıl çadır kuruldu. Kooperatif yaşam alanında tuvaletlerin yapıldığını” ifade etmiştir. Katılımcı K10 “Annem çoraplardan lavanta bebekler yapmakta ve gelen ziyaretçiler bu bebekleri satın almaktadır.”

Kırsal turizm Kuyucak yerel halkı için yeni iş olanakları oluşturmakta, lavanta ürünlerine ve yöresel ürünlere olan talebi de arttırmaktadır. Kooperatif, köylü ve bireysel satışlarından elde edilen gelir ile köylü artık kendi köyüne daha fazla yatırım yapmaya başlamıştır.

Tablo 3: Gelir Yaratacak Kırsal Turizm Faaliyetlerinin Algılarının Kodlanması

Soru	Alıntı	Kodlar	Temalar
Kuyucak Köyü'nde gelir yaratacak ne gibi faaliyetler yapılmaktadır?	...köylüler lavanta tarlalarının ön taraflarına kendi imkanları ile satış stantları kurmuşlardır. Semaverde çay, ayran, mısır ve gözleme satışı yaparak gelir elde etmektedirler. Lavanta ve gül ürünleri satmak.	Lavanta ürünleri Lavanta balı Gül ürünleri Lavanta sabunu Lavanta dondurması Mısır Çay Ayran Gözleme Lavanta kesesi Lavanta buketi Yöresel ürünler Örgü işleri	Gelir kalemleri

Üçüncü olarak “Gelen ziyaretçiler kırsal turizm kapsamında köyde ne gibi faaliyetler yapılabilir?” şeklindeki soruya katılımcıların büyük bir çoğunluğu, lavanta tarlalarında fotoğraf çekimi, lavanta tarlalarında yürüyüş, bisikletle köy içerisine, lavanta tarlalarına turlar ve hasat döneminde lavanta hasadına katılma şeklinde sıralamışlardır. Bu aktivitelerin yapılabilmesi için yürüyüş ve bisiklet rotaları, fotoğraf çekim noktaları oluşturulmuştur. Köyü ziyaret edenlerin eşsiz lavanta bahçeleri içerisinde köy kahvaltısı yapma imkanı vardır. Ayrıca Denizbank ve proje destekli, köye, bisikletler alınmıştır. Gelen ziyaretçiler bu bisikletleri kiralayıp köy içerisinde lavanta tarlalarını ziyaret etme imkanı bulabilirler. Ayrıca köye, bisikletlerle gelen kişi sayısının da oldukça yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 4: Kuyucak Köyünde Yapılabilecek Faaliyetlerin Algılarının Kodlanması

Soru	Alıntı	Kodlar	Temalar
Kırsal turizm kapsamında köyde ne gibi faaliyetler yapılmaktadır?	Gelen ziyaretçiler lavanta tarlalarında bol bol fotoğraf çekmektedirler.	Foto safari Yürüyüş Bisiklet turu Fayton turu Panoramik görüntü Lavanta hasadı Lavanta yağı çıkarılması	Aktiviteler Faaliyetler

Dördüncü olarak “Köyde konaklama yapılabilecek tesisler yeterli midir, köyün sorunları nelerdir?” şeklindeki soruya katılımcıların çoğunluğu konaklama tesislerinin yetersiz olduğu noktasında birleşmişlerdir. Sorunlarının başında ise köye ulaşabilmek için yönlendirme tabelalarının yetersiz olmasıdır.

Katılımcılardan K12 “...Burada önemli sorunlardan biri sezonun yoğun olduğu dönemlerde konaklama sıkıntısıdır. Yerel halka gerekli eğitimler verilerek evlerinin en az birer odasını konaklamaya açması gerekmektedir. Bu durumun zamanla olacağı kanaatindeyim.”

Katılımcı K16 “...gelen kadınlardan bazıları köy evlerinde kalmayı tercih etmiyorlar. Isparta’da otellerde kalmayı tercih ediyorlar. Yani köy evlerini beğenmediklerinden dolayı oteli tercih ediyorlar.”

Ülkemizde kırsal turizm şehirlere yakın kırsal alanlarda gününbirlik veya hafta sonu rekreasyon etkinlikleri kapsamında oluştuğundan dolayı kırsal alanlarda konaklamaya az rastlanmaktadır (Ukav, 2014: 17).

Tablo 5: Köyde Konaklama Tesis Algılarının Kodlanması

Soru	Alıntı	Kodlar	Temalar
Köyde konaklama yapılabilecek tesisler yeterli midir?	...özellikle turların yoğun geldikleri dönemlerde turun bütün üyeleri aynı evde kalmak istiyorlar, ancak bizim 3-4 odamız var. Yetersiz kalıyoruz. Isparta’daki otellerde kalmayı tercih ediyorlar.	Ev pansiyonculuğu Köy evleri Çadır Karavan Kıl çadır	Konaklama

Beşinci olarak “Köyün kırsal turizm açısından tanıtımı yeterli midir?” şeklindeki soruya katılımcıların büyük çoğunluğu tanıtımın yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Yerel ve ulusal basında köyün tanıtımının çok iyi yapıldığını ifade eden katılımcı sayısı oldukça yüksektir.

Katılımcı K7“biz 40 yıldır lavanta bitkisinden para kazanıyoruz, ancak bu yıl lavantanın yanı sıra turizmden de para kazanır duruma geldik. 2015 yılında yaklaşık 5.000 yerli ve yabancı turist köyümüzü ziyaret ederken, 2016 yılında bu rakam yaklaşık 20.000 üzerine çıkmıştır. 2017 yılında ise 50.000'nin üzerine çıkması beklenilmektedir. Bu ziyaretçi sayısının gelecek yıllarda artarak devam edeceğini düşünüyorum. Tanıtım olmasa bu kadar insan gelmez.”

Tablo 6: Köyün Tanıtım Algılarının Kodlanması

Soru	Alıntı	Kodlar	Temalar
Köyün kırsal turizm açısından tanıtımı yeterli midir?	Her yıl gelen turist sayısı artmaktadır. Artık köyümüzün içinde araba yoğunluğundan dolayı yürünmez bir hal almaktadır.	Sosyal medya Yerel basın Ulusal basın Ağızdan ağıza reklam	Tanıtım

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye’de kırsal turizm anlayışı genellikle hafta sonları, resmi tatillerde ve günübirlik olarak algılanmaktadır. Bu durum Kuyucak’taki kırsal turizm için de geçerli bir hal almıştır. Özellikle hafta sonları, köy kapasitesinin üzerinde bir taleple karşı karşıya kalması sonucunda, köyde trafik tıkanma noktasına gelmektedir. Bunun için bir otoparka ihtiyaç vardır. Gelen araçların köy içerisine belli saatler haricinde girmesine izin verilmemelidir. Gelen ziyaretçiler köy içerisine ve lavanta tarlalarına yürüyerek, bisikletlerle, faytonlarla ya da eşeklerle ulaşımını gerçekleştirebilir.

Kuyucak köyünde turizmin genellikle günübirlik olması kırsal turizmin kısıtlı kalmasındaki engeller arasındadır. Turistleri çekecek, günübirlik turizm yerine, konaklama süresini uzatacak aktivitelerin ve gerekli yatırımların geliştirilmesi köyde kırsal turizmin gelişmesine katkı sağlayacaktır.

Kırsal alanların kalkınabilmesi, ancak ve ancak, o yörede üretilen ürünlerin satılmasıyla gerçekleşir. Bundan dolayı Kuyucak köyünde kendi üretimleri olan ürünlerin

satılması yapılmalıdır. Para kazanma amacıyla yöreye özgü olmayan fabrikasyon ürünlerin satılmasına izin verilmemelidir.

Köyde küçük ölçekli yerel işletmelerin olması ve bu işletmelerde yerel halkın istihdam edilmesi, kırsal alanlar için kırsal turizm bir kalkınma aracı olarak görülmektedir. Özellikle kadınların bu işletmelerde çalışması ve ek gelir elde etmeleri neticesinde köylü kadınların toplumdaki statüleri değişebilir.

Köyün önemli sorunlarının başında köye ulaşım zorluğu (tabelaların eksikliği) yer almaktadır. Kılıç köyüne gelinceye kadar ana yolların hiçbir yerinde köyün tabelası yer almamaktadır. Çoğu ziyaretçiler Dinar veya Senir kasabasına kadar gidip tekrar geri dönmek zorunda kalmaktadırlar. Yerel yöneticilerin ve karayollarının tabela ile ziyaretçileri köye yönlendirmesi için gerekli çalışmaların bir an önce yapılması gerekmektedir.

Köylüler kendi tarlalarının ya da evlerinin önüne derme çatma satış stantları kurmuşlardır. Muhtarlık ve kooperatif bu duruma bir an önce el atmalı ve köyün doğal yapısına uygun satış stantları oluşturmalıdır. Tabelalara belli bir standart getirerek ahşaptan tabelalara izin vermelidir. Ayrıca köyün dokusuna uymayan plastik sandalye ve masalar yerine ahşaptan masa ve sandalyelerin kullanılması sağlanmalıdır. Hatta ağaç kütüklerinin oturak olarak kullanılması işletmelere otantik bir atmosfer yaratabilir.

Günümüzde sosyal medya ve teknolojiye faydalanma düzeyi yüksek olması nedeniyle, Kuyucak ve lavantanın tanıtımı medya aracılığıyla sık sık yapılmalıdır.

Kuyucak, lavanta tarlaları ile tanınır hale gelmiştir. Bunun devamlılığını sağlayabilmek için yerel yönetimlerin, sektörde faaliyet gösteren firmaların, yerel halkın, üniversitelerle daha etkin bir işbirliği içerisinde bulunmalarına ihtiyaç vardır.

Sonuç olarak Kuyucak köyünde lavanta ile ivme kazanan kırsal turizmin kırsal kalkınmaya katkısının istihdam ve gelir artışında görülmektedir. Kırsal turizm çeşitli kaynaklardan gelir yaratarak yerel ekonomiyi canlandırmış ve dışa göçü önlemiş, yerel halkın girişimcilik gücünü arttırmış ve kadın istihdamına katkı sağlamıştır. Ayrıca köylülerde doğayı sahiplenme ve koruma bilinci artmıştır.

Çalışma sınırlı sayıda bir örneklem grubuna sahip olması bir kısıt olarak değerlendirilebilir. Gelecekte daha ayrıntılı sonuçlara erişilebilmesi için nitel ve nicel araştırmalarla örneklem genişletmeye çalışılması önerilmektedir.

Teşekkür: Kuyucak köyü halkına teşekkür ederiz.

KAYNAKÇA

- Ayazlar, R. A. (2017), “Kırsal Turizme Yerel Halkın Tutumu”, Gaziantep University Journal of Social Sciences, Cilt: 16, Sayı: 1, 53-69.
- Baykal, F. ve Toprak, M. A. (2010). Kırsal Kalkınma ve Kırsal Turizm: Bozdoğan (Aydın) İçin Bir Araştırma, (41-82). Bozdoğan II (Ed. Sürgevil, S.). Bozdoğan Belediyesi Yayını, İzmir.
- Bilgiç, F. Demir, Ş. Ş. ve İşler, D. B. (2016). Alternatif Turizmde Yeni Bir Saha: Lavanta Bahçeleri, (613-619). 20-23 Ekim Bodrum-Muğla, 17. Ulusal Turizm Kongresi, “Akademik Sektör Buluşması”, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Cengiz, G. ve Akkuş, Ç. (2012). Kırsal Turizm Kapsamında Yöre Halkının Kalkındırılması: Erzurum Örneği, KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 14 (22): 61-74.
- Denk, E. ve Mil, B. (2016), “Erzurum Oltu İlçesinin Kırsal Turizm Potansiyeli ve Yerel Halkın Turizm Algılamaları”, Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi, 6 (2), 7-15.
- Durgun, A. (2006). Bölgesel Kalkınmada Turizmin Rolü: Isparta Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı, Isparta.
- Erdil, M. (2017). Mor Turizm, <http://www.hurriyet.com.tr/mor-turizm-40526505> (Erişim Tarihi: 21.07.2017).
- Eren, R. ve Aypak, N. (2012). “Kırsal Turizm Bölgesinde Yerel Halkın Turizmin Gelişimine Karşı Tutumları: Cumalıkızık Köyü Örneği”, Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi, 2 (2), 43-47.
- Ertuna, B. Güney, S. Güven, Ö. ve Aydemir, N. (2012). “Yerel Halkın Kırsal Turizm Gelişimine Katılma İsteğini Etkileyen Unsurlar: Kastamonu Örneği”, *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 2 (2), 59-66.
- Güney, D. ve Göller, V. (2016), “Kırsal Turizm Konusunda Yerel Halkın Yaklaşımının Belirlenmesi: Misi Köyü Örneği”, *Turizm Akademik Dergisi*, 3 (2), 25-36.
<http://www.ispartakulturturizm.gov.tr/TR,71441/konaklama-istatistikleri-.html> (Erişim Tarihi: 06.06.2017).
- Korkmaz, M. ve Başkalkan, S. N. (2011). Eğirdir Gölü ve Çevresinde Turizm Gelişiminin Sürdürülebilirliği Üzerine Değerlendirmeler, SDÜ Orman Fakültesi Dergisi, 12, 62-69.
- Köroğlu, A. ve Köroğlu Ö. (2006). Kırsal Turizmin Yöre Kalkınmasındaki Rolü: Buldan Yöresi Kırsal Turizm Potansiyeli, Buldan Sempozyumu, Denizli, 233-242.

Muhacir, E. S. A. ve Özdemir, M. (2017), “Kırsal Turizmin Fiziksel Sosyal ve Kültürel Etkileri Konusunda Halkın Görüşleri: Artvin Örneği”, Bartın Orman Fakültesi Dergisi, 19 (1), 11-18.

Nayır, O. (2009). Isparta Yöresi Korunan Doğal Alanlarda Eko turizm Talep ve Eğilimlerin Belirlenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Isparta.

Ongun, U. Gövdere, B. ve Kaygısız, A. D. (2015). Isparta İli Kırsal Alanlarında Yapılabilecek Kırsal Turizm Türlerinin Kırsal Kalkınmaya Etkisi, International Journal of Social and Economic Science, 5 (1), 122-131.

Ongun, U. Kösekahyaoglu, L. ve Gövdere, B. (2017). Kırsal Kalkınma İçin Kırsal Turizm: Burdur/Akçaköy Lavanta Deresi Projesi, 18. Ulusal Turizm Kongresi “Kültür Turizmi, Mardin Artuklu Üniversitesi, Detay Yayıncılık, 18-22 Ekim, 861-869,

Özdemir, J. (2008). Isparta İlinin Turizm Potansiyeli ve Geliştirilebilir Turizm Çeşitleri, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, Uzmanlık Tezi, Ankara.

Soykan, F. (1999). Doğal Çevre ve Kırsal Kültürle Bütünleşen Bir Turizm Türü: Kırsal Turizm, Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, Yıl: 10, Mart-Haziran, 67-75.

Torun, E. (2013). Kırsal Turizmin Bölge İnsanına Katkıları, KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 15 (24): 31-37.

Türkoğlu, M. Gövdere, B. ve Meydan, Ç. (2005). Isparta İli Turizminin Sorunları ve Çözüm Önerileri, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl: 1, Sayı: 1, 29-38.

Uçar, M. Uçar, H. Kurnaz, A. ve Akyurt Kurnaz, H. (2012). Kırsal Turizmin Sosyo-Ekonomik Yapıya Etkisi ve Fethiye Örneği, KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 14 (22), 75-82.

Ukav, İ. (2014). Adıyaman İlinde Kırsal Turizm Potansiyeli ve Geliştirme Fırsatları, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 3 (51), 15-33.